

УДК 007(477)»2019/2021» : 81'282.4(477.87)

ПИТАННЯ МОВИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН ЗАКАРПАТТЯ В УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА 2019–2021 РР.

ШАРКАНЬ Василь,

к. філол. н., доц.,

Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», вул. Університетська, 14, м. Ужгород, 88000, Україна, e-mail: vasylysharkan@gmail.com.

У статті проаналізовано особливості висвітлення питання мов національних меншин Закарпаття в українських медіа впродовж 2019–2021 рр. – після ухвалення Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Визначено інтернет-видання («Карпатський об'єктив», «Закарпаття онлайн» та ін.), у яких найчастіше висвітлювали питання мов національних меншин; зроблено висновок про те, що абсолютна більшість публікацій зазначеного періоду стосувалася угорської етнічності; окреслено змістове спрямування публікацій (подіїв замітки, спроби показати особливості культури нацменшин, повідомлення представників Угорщини, повідомлення представників української влади тощо); на основі вебдодатка Google Trends з'ясовано, що рівень зацікавленості питанням мов національних меншин у регіонах України загалом і на Закарпатті зокрема в пошуку Google у досліджуваній період був невисоким.

Ключові слова: мова національних меншин, українські медіа, угорська мова, румунська мова, Google Trends.

THE LANGUAGE ISSUE OF THE NATIONAL MINORITIES OF TRANS-CARPATIA IN THE UKRAINIAN MEDIA 2019–2021

The article describes the specifics of consideration of the issue of the languages of the national minorities of Transcarpathia in the Ukrainian media during 2019–2021 (after the adoption of the Ukrainian law «On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language as a State Language»). Internet media («Karpatskyi Obiektiv», «Zakarpattia Online», etc.) were identified, which most often covered the issue of the language of national minorities; it was concluded that the absolute majority of publications of the specified period concerned the Hungarian ethnic community; the content direction of the publications was clarified (event notes, attempts to show the peculiarities of the culture of national minorities, messages from representatives of Hungary, messages from representatives of the Ukrainian authorities, etc.); on the basis of Google Trends, it was found that the level of interest in the problem of the languages of national minorities in the regions of Ukraine in general and in Zakarpattia in particular in Google searches during the researched period was low.

Key words: language of national minorities, Ukrainian media, Hungarian language, Romanian language, Google Trends.

Вступ. Мовне питання є одним із найважливіших для держави й водночас належить до тих, на яких найбільше спекулюють. В українському інформаційному просторі питанню мови зазвичай приділяли особливу увагу або перед черговими виборами, або з огляду на підготовку чи ухвалення нових документів (правопису, законів тощо). За умов воєнної агресії російської федерації в Україні, спроб «денацифікувати» й «деукраїнізувати» українське суспільство [9] особливо важливо продовжити утвердження української мови як державної та водночас протидіяти спекуляціям щодо питання функціонування мов етнічності [15]. Серед умов, які необхідно виконати Україні на шляху до членства в Євросоюзі, є впровадження рекомендацій Венеційської комісії щодо національних меншин. Хоча президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн наголосила на досягненнях щодо поваги та захисту прав мен-

шин в Україні: «Загалом за політичними критеріями Україна добре просунулася у досягненні стабільності інституцій, які гарантують демократію, верховенство права, права людини, а також повагу та захист меншин» [16].

Ухвалені закони «Про освіту» (2017 р.), «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019 р.) викликали резонанс у медіа, оскільки, з одного боку, значна частина суспільства сприйняла новації позитивно, а з іншого – представники певних національних меншин заявили про загрозу для функціонування своїх мов. Особливо гостро це питання постало у зв'язку з виступами високопосадовців сусідньої Угорщини та представників угорської меншини на Закарпатті. Українські вчені досить активно цікавляться проблематикою мов національних меншин у медіа, свідченням чого є наявність різноаспектних публікацій, що стосуються цього питання як на загальноукраїнському рівні [7], так і на регіональному, особливо щодо Закарпаття [5; 6; 8; 12; 13; 14; 17; 18; 19; 20; 21 та ін.]. Однак актуальною залишається потреба детальнішого вивчення найновіших медіапублікацій (оприлюднених після ухвалення Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної») про мови національних меншин на Закарпатті, зокрема в частотному та змістовому аспектах.

Мета цієї статті – з'ясування особливостей висвітлення в українських медіа питання мов національних меншин Закарпаття після ухвалення Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Для досягнення мети вбачаємо за необхідне реалізувати такі *завдання*: визначити інтернет-видання, у яких найчастіше висвітлюють питання про мову національних меншин та простежити динаміку кількості публікацій із зазначеної проблематики після ухвалення «мовного» закону; проаналізувати кількісне співвідношення публікацій за стосунком до найбільш численних національних громад Закарпатської області; окреслити загальне змістове спрямування досліджуваних публікацій; з'ясувати рівень зацікавленості питанням мов національних меншин у регіонах України загалом і на Закарпатті зокрема (на основі Google Trends), зокрема й щодо новин.

Об'єктом дослідження є питання мови національних меншин в українських медіа.

Предмет вивчення – особливості висвітлення проблематики мов національних меншин Закарпаття в українських онлайн-медіа після ухвалення Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Наукова новизна одержаних результатів полягає в окресленні загального змістового спрямування публікацій про мови нацменшин після ухвалення «мовного» закону, у визначенні статистичних параметрів щодо таких публікацій за інтернет-виданнями, часом оприлюднення, стосунком до найбільш численних національних громад регіону, а також у зіставленні одержаних даних із показниками Google Trends.

Методи дослідження. У дослідженні використано метод контент-аналізу (для визначення видань, у яких найчастіше висвітлюють досліджувану проблематику, вивчення змістового спрямування відібраних публікацій), статистичний аналіз (щодо кількості публікацій за періодами, виданнями, змістом, стосунком до національних меншин), порівняльний метод (визначення співвідношення рівня зацікавленості питанням мов національних меншин у медіа і в пошуку Google – на основі даних Google Trends).

Як основний інструмент у відборі публікацій був використаний пошук у базі Google Новин [1] – безкоштовного агрегатора новин, у якому розміщені публікації тисяч видавців з усього світу. Перевагою цього інструменту є те, що 1) сервіс Новини Google містить публікації від перевірених видавців; 2) у результатах пошуку не вводяться дублі публікацій (перепубліковані новини на іншому сайті), що полегшує пошук унікальних джерел дослідження. До недоліків використання зазначеного інструменту можемо віднести те, що до бази даних новин могли бути не внесені ін-

тернет-видання, що висвітлюють досліджувану проблематику. З огляду на це було використано додатковий інструмент відбору публікацій: пошук на сайтах найбільш відвідуваних закарпатських інтернет-видань (за даними онлайн-сервісу PRNEWS. IO на базі аналітики SimilarWeb [10] та за статистикою Bigmir.net [11]), зокрема «Mukachevo.net», «Закарпаття онлайн», «Голос Карпат», «Новини Закарпаття» та ін. Пошукові запити вводилися за ключовими словами «мови національних меншин Закарпаття», «мови етнічних спільнот Закарпаття», «угорська мова Закарпаття», «румунська мова Закарпаття», «ромська мова Закарпаття», «німецька мова Закарпаття», «мовний закон Закарпаття» та ін. у Google Новинах [1] і на головній сторінці Google у регіональних виданнях (пошуковий запит на зразок «мови національних меншин site:zakarpattya.net.ua»). Критерієм відбору новини до корпусу текстів для аналізу була наявність відповідних ключових слів і відповідність змісту публікації питанню щодо функціонування мов національних меншин у регіоні. Хронологічні межі дослідження: початок – 25 квітня 2019 р. (дата ухвалення Верховною Радою України в другому читанні Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної»), завершення – листопад 2021 р. (дата закінчення формування корпусу текстів).

Результати й обговорення.

1. Публікації у медіа про мови національних меншин Закарпаття: кількісні тенденції. У результаті пошуку було виявлено 110 унікальних публікацій (передруки, дублі публікацій до уваги не бралися), які відповідають зазначеним вище критеріям. Співвідношення кількості публікацій за хронологічним критерієм представлено на рис. 1.

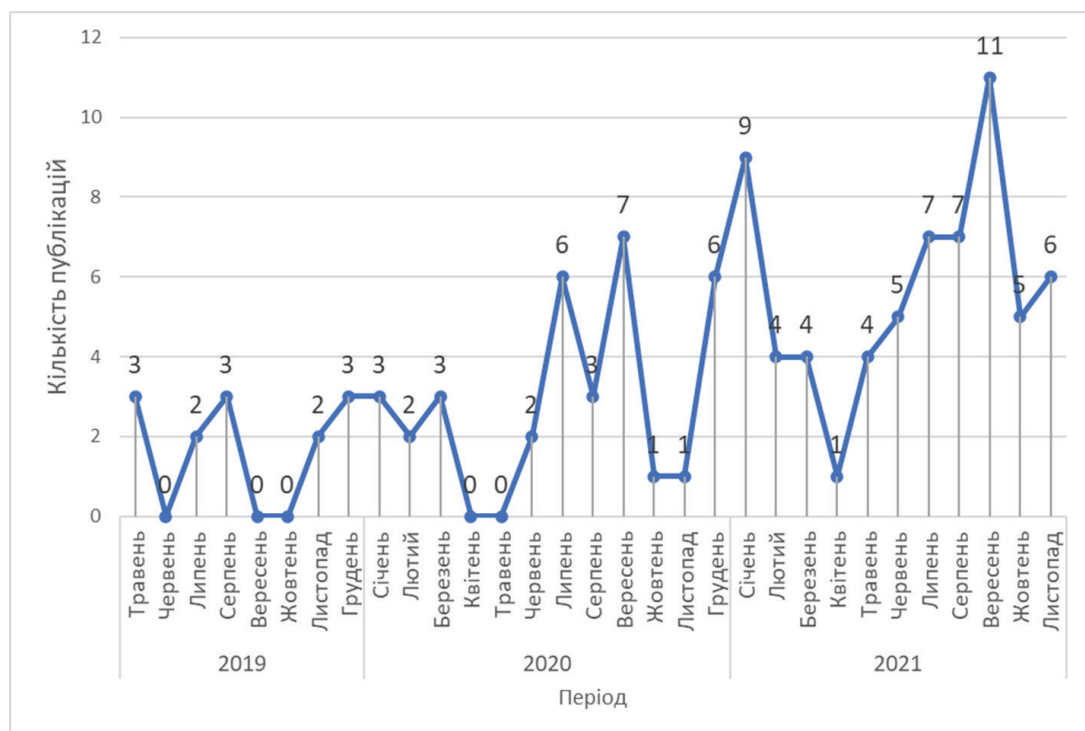

Рисунок 1 – Кількість проаналізованих публікацій за місяцями

Наведені дані свідчать про постійний інтерес до цієї проблеми в ЗМІ та про закономірне зростання кількості публікацій у зв'язку з певними подіями (заяви представників Угорщини, приїзд угорських високопосадовців, набуття чинності нових норм закону, початок навчального року тощо).

Питання мови закарпатських національних меншин упродовж аналізованого періоду висвітлювали такі всеукраїнські й регіональні видання, як «24 канал», «BBC News Україна», «Діло.Закарпаття», «Deutsche Welle», «Infopost», «Karp.at.in.ua», «Mukachevo.net», «PMG.UA», «Ukrainian», «Varosh», «Главком», «Голос Карпат», «Голос України», «Громадське Телебачення», «Детектор медіа Суспільного», «Еспресо.TV», «Європейська правда», «ЗакарпатПост», «Закарпатський кореспондент», «Закарпаття онлайн», «Карпатський об'єктив», «Львівський портал», «Новинарня», «Новини Закарпаття», «Освіта24», «ПЕРШИЙ.com.ua», «Прозахід», «Радіо Свобода», «РІО», «Слово і Діло», «Суспільне», «ТСН», «Укрінформ». Серед наведених видань за кількістю публікацій із проблематики мов національних спільнот Закарпаття найбільше виділяються «Карпатський об'єктив» (31 публікація) та «Закарпаття онлайн» (10 публікацій), у решті видань – по 5 публікацій і менше [15].

2. Стосунок публікацій до національних меншин. За публікаціями досліджуваного періоду, з одного боку, можна відтворити хронологію подій, пов'язаних зі сприйняттям і впровадженням «мовного» закону, а з іншого – простежити акценти й наративи, поширювані в медіа.

Серед досліджуваних публікацій тільки 15% стосуються одразу кількох національних меншин (угорців і румунів; угорців, словаків і румунів тощо); найбільше ж таких, у яких ідеться тільки про угорську меншину та її мову (76%), 4% стосуються румунської мови, по 2% – ромської та словацької, 1% – німецької [15] (рис. 2).

Рисунок 2 – Змістове спрямування публікацій (за національними спільнотами)

Така статистика частково узгоджується й із рівнем зацікавленості жителів Закарпатської області відповідними мовами (рис. 3) та етнічними групами (рис. 4) (аналітика за даними Google Trends [2]):

Як бачимо, кількість публікацій про національні меншини Закарпаття та їхні мови переважно співвідносна з рівнем зацікавленості відповідними темами користувачів пошукової системи Google загалом. Виняток становлять німці й німецька мова: у пошукових запитах Google ідеться здебільшого не так про німецьку як мову

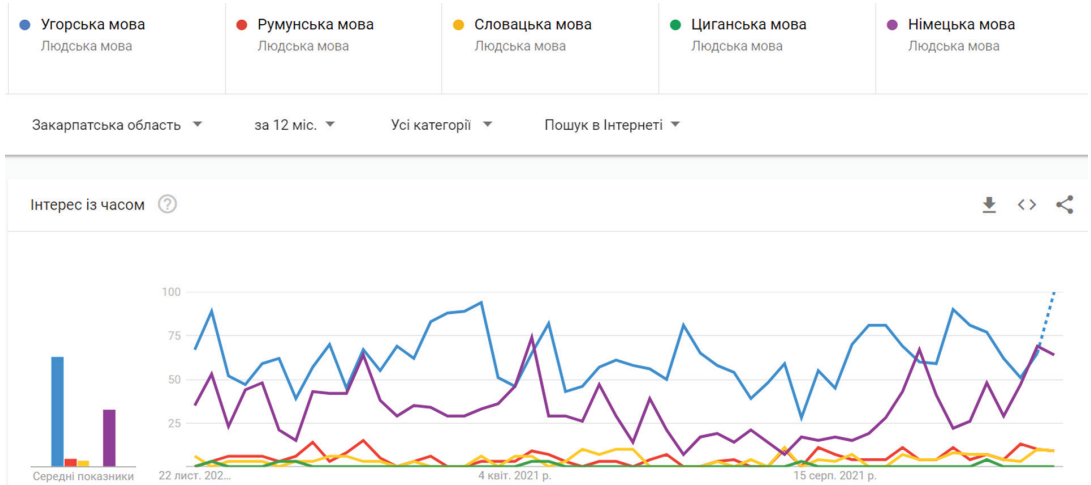

Рисунок 3 – Рівень зацікавленості на Закарпатті мовами національних спільнот

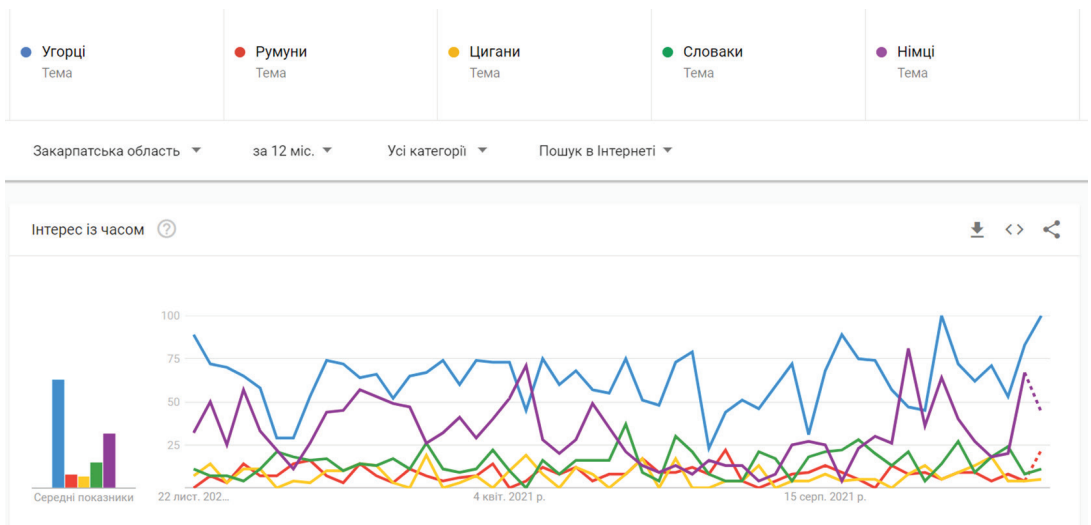

Рисунок 4 – Рівень зацікавленості на Закарпатті тематикою етнічних спільнот

національних меншин на Закарпатті, а як про одну з найбільш поширених європейських мов, робочу мову ЄС.

Необхідно зазначити, що в публікаціях про словацьку меншину на Закарпатті в регіональних інтернет-виданнях досліджуваного періоду порушували не так мовні питання, як суспільно-економічні: про цю спільноту йдеться переважно в подієвих матеріалах на зразок «За підтримки словацьких партнерів в одній зі шкіл Ужгорода відкрили сучасний комп'ютерний клас (ФОТО)», «Мер Ужгорода та генконсул Словаччини поговорили на зустрічі про відновлення роботи аеропорту (ФОТО)» («Закарпаття онлайн») тощо. Такі публікації ми не вносили до бази даних, оскільки вони безпосередньо не стосуються мовного питання.

Публікації ЗМІ щодо ромів також переважно стосуються соціально-економічної проблематики; про мову ж йдеться нечасто, і то в іншому контексті, наприклад, здобуття освіти чи суспільна інтеграція: «Щодо знання батьками з ромських родин української мови, то, згідно з дослідженням, на Львівщині та Харківщині роми вільно володіють українською мовою, на Закарпатті, за словами Юрченко, менша частина батьків знає українську мову, відповідно, їхні діти, приходячи до дитячих

садочків чи школи, найчастіше української мови не знають» (УІ, 21.11.2019. *Умовні позначення назв видань див. у таблиці 1.*); «Йшлося також про пріоритети та шляхи ефективної політики інтеграції ромів в українське суспільство; сучасний стан щодо кодифікації ромської мови в Україні; сприяння доступу осіб ромської національної меншини до медичних послуг...» (ЗО, 11.12.2020); «Міський голова Богдан Андріїв наголосив, що з питаннями навчання представників нацменшин, полікультурністю загалом – проблем немає, працюють щодо інтеграції в суспільство із ромською громадою» (ПЗ, 29.09.2020).

Таблиця 1. Умовні позначення назв видань

Умовне позначення	Назва видання	URL
24к	24 канал	https://24tv.ua/
BBC	BBC News Україна	https://www.bbc.com/
Деро	Деро.Закарпаття	https://zak.depo.ua/
DW	Deutsche Welle	https://www.dw.com/uk/
Е.TV	Еспресо.TV	https://espresso.tv/
ІР	Infopost	https://infopost.media/
Карпат	Карпат.in.ua	http://politika.ko.net.ua/
MN	Mukachevo.net	http://www.mukachevo.net/
PMG	PMG.UA	https://pmg.ua/
Ukr	Ukrainер	https://ukrainer.net/
Varosh	Varosh	https://varosh.com.ua/
ГК	Голос Карпат	http://goloskarpat.info/
Главком	Главком	https://glavcom.ua/
ГТ	Громадське Телебачення	https://hromadske.ua/
ГУ	Голос України	http://www.golos.com.ua/
ДМС	Детектор медіа Суспільного	https://stv.detector.media/
ЄП	Європейська правда	https://www.euointegration.com.ua/
ЗК	Закарпатський кореспондент	https://zak-kor.net/
ЗО	Закарпаття онлайн	https://zakarpattya.net.ua/
ЗП	ЗакарпатПост	https://zakarpatpost.net/
КО	Карпатський об'єктив	http://ko.net.ua/
ЛП	Львівський портал	https://portal.lviv.ua/
НЗ	Новини Закарпаття	https://transkarpatia.net/
Новинарня	Новинарня	https://novynarnia.com/
О24	Освіта24	https://education.24tv.ua/
ПЕРШИЙ	ПЕРШИЙ.com.ua	https://pershij.com.ua/
ПЗ	Прозахід	https://prozahid.com/
РІО	РІО	https://www.rionews.com.ua/
РС	Радіо Свобода	https://www.radiosvoboda.org/
СіД	Слово і Діло	https://www.slovoidilo.ua/
Сусп	Суспільне	https://suspilne.media/

ТСН	ТСН	https://tsn.ua/
УІ	Укрінформ	https://www.ukrinform.ua/
УНІАН	УНІАН	https://www.unian.ua/
УП	Українська правда	https://www.pravda.com.ua/

3. Змістове спрямування публікацій. У значній частині медіапублікацій чітко простежується намагання відстояти ту чи іншу позицію (переважно право угорської меншини на навчання рідною мовою або утвердження української мови як державної). Ми умовно виділили дев'ять груп публікацій відповідно до їх загального спрямування [15] (рис. 5).

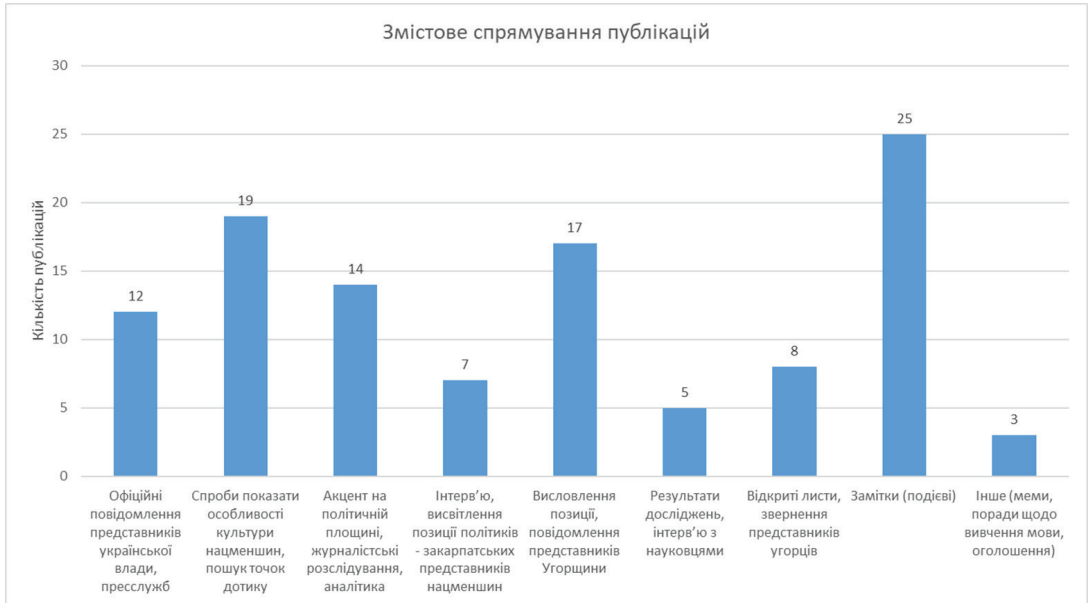

Рисунок 5 – Співвідношення загальної кількості публікацій відповідно до змістового спрямування

Наведемо приклади публікацій за виділеними групами:

Офіційні повідомлення представників української влади, пресслужб: «Українське МЗС запевнило Угорщину, що мовний закон не обмежує права нацменшин на Закарпатті» (ЗО, 09.05.2019); «Угорські школи на Закарпатті повністю забезпечили підручниками» (УІ, 23.08.2019); «Для угорських шкіл на Закарпатті підготують вчителів української – Новосад» (УІ, 06.12.2019); «Випускники шкіл із угорською або румунською мовами навчання не складають успішно ЗНО, – Монахова» (Новинарня, 10.12.2019); «Колишній губернатор Закарпаття Геннадій Москаль зробив гучну заяву» (PMG, 20.01.2020); «Клімкін про Закарпаття: «українські угорці не відчувають себе вдома в Україні»» (MN, 09.02.2020); «Підписаний Закон «Про повну загальну середню освіту» виконує останню рекомендацію Венеційської комісії для угорської меншини – Офіс президента» (ЗО, 13.03.2020); «Україна не змінюватиме закон про освіту і жорстко «виштовхуватиме» Угорщину, коли та заступить за «червоні лінії» на Закарпатті» (ЗО, 31.12.2020); «На Закарпатті скасували всі рішення про регіональні мови – омбудсмен» (СіД, 19.01.2021); «Зеленський виступив за ухвалення закону про нацменшини» (УП, 20.02.2021); «Рада прийняла закон про корінні народи» (ЗК, 01.07.2021); «Має бути політика підвищення рівня освіти у гірських територіях - Гриневич» (Е.ТV, 06.11.2021).

Спроби журналістів показати особливості культури нацменшин, сприйняття закону – через людський приклад (позиції «простих» громадян), пошук точок дотику: «Мовний закон і закарпатські угорці: нелюбов з першого погляду (відео)» (DW, 21.05.2019); «Коли рідна мова не українська: як на Закарпатті навчаються угорською, словацькою та румунською мовами» (Varosh, 01.08.2019); ««Мовний патруль». Чи перейшла сфера обслуговування в Одесі

та на Закарпатті на українську» (УНІАН, 17.01.2021); «Різні, але рівні: як живуть шваби, євреї, румуни та роми Закарпаття» (Varosh, 06.08.2019); «Угорці України. Хто вони?» (Ukr, 17.07.2020); «Мовний закон в Україні може зазнати корективів: що думають закарпатці» (PMG, 17.07.2020); «Закарпаття і Угорщина: тисячоліття разом» (ПЕРШИЙ, 01.03.2020); «Закарпаття і Румунія: одне локальне диво, але все ще замало мостів» (ПЕРШИЙ, 03.03.2020); «Чутки про угорську автономію на Закарпатті: яка ситуація в Берегівському районі» (ТСН, 19.07.2020); «Волохи України. Хто вони?» (Ukr, 26.07.2020); «Німці України. Хто вони?» (Ukr, 30.07.2020); «Словаки України. Хто вони?» (Ukr, 29.08.2020); «Румуни України. Хто вони?» (Ukr, 12.09.2020); «Мовне питання: як живе угорська громада на Закарпатті» (Сусп, 27.01.2021); «Труднощі перекладу в Берегові» (УІ, 10.02.2021); «На каналі «UA: Закарпаття» запускають проєкт про угорську національну спільноту регіону» (ДМС, 23.03.2021); «Змішати, але не збовтувати: рецепт закарпатського коктейля від Шолтеса. Банди Шолтеса» (УІ, 27.06.2021); «Як етнічна угорка стала українським філологом та запровадила двомовне навчання в угорській школі. Інтерв'ю з Габріеллою Гомоки» (ІР, 07.08.2021); «Мовний закон: як його дотримуються на Закарпатті» (Сусп, 19.08.2021).

Акцент на політичній площині, журналістські розслідування, аналітика: «Не мовою єдиною: Навіщо угорцям виборча “Малярська народна республіка” на Закарпатті» (Деро, 23.05.2019); «Мільйони доларів для “угорців” Брензовича» (УІ, 16.07.2019); «Угорщина все-таки просила Росію захистити її меншину на Закарпатті (ФОТО, ДОКУМЕНТ)» (ЗО, 29.01.2020); «“Угорський район” в Закарпатті – шлях до фрагментації України» (Главком, 14.06.2020); «Демонізувати ситуацію не варто, але деякі поступки Будапешту є – експерти про “угорський район” Закарпаття» (РС, 14.06.2020); «Чому угорці в Україні не є корінним народом: причини і пояснення» (ЗО, 13.08.2020); «Конфлікт України та Угорщини: хронологія та шляхи вирішення» (24к, 03.12.2020); «Євродепутатка від закарпатських угорців Андреа Бочкор відіграє одну з ключових ролей у провокуванні українсько-угорського конфлікту» (ЗО, 04.12.2020); «Закарпаття: погрози, обшуки і провокації» (ВВС, 09.12.2020); «В Україну їде угорський міністр Сіярто. Як Київ та Будапешт будуть миритись» (ВВС, 26.01.2021); «Конфлікт надовго: чи можливо зупинити протистояння України та Угорщини» (ЄП, 13.05.2021); «“Орбан. Гроші. Закарпаття”. Як угорський уряд вкладає мільярди в регіон і нарощує вплив в Україні (розслідування)» (РС, 08.07.2021); «Як євродепутат Андреа Бочкор стала головним рупором угорської пропаганди на Закарпатті» (ЗО, 21.08.2021); «Перемовини Сіярто та Лаврова у Будапешті: що далі очікувати Україні від головного союзника Росії в ЄС» (ЗО, 01.09.2021).

Інтерв'ю, висвітлення позиції політиків – представників нацменшин на Закарпатті: «Йосип Борто: “Закарпатські угорці люблять Україну»» (ГУ, 05.07.2019); «Андреа Бочкор: “Фізично я далеко, проте думками завжди вдома»» (Karpat 13.01.2020); «Брензович: “...Закарпатські угорці підтвердили своє прагнення до збереження»» (КО, 05.01.2021); «Європейська комісія підтвердила свою підтримку прав угорців в Україні» (КО, 18.03.2021); «Василь Брензович: “Стратегія США щодо України має стосуватися і прав нацменшин»» (КО, 02.09.2021); «Василь Брензович розповів про становище закарпатських угорців та їхні проблеми на конгресі FUEEN у Трієсті» (КО, 14.09.2021); «Закарпатські угорці взяли участь у Європейському регіональному форумі із захисту нацменшин» (КО, 15.10.2021).

Висловлення позиції, повідомлення представників Угорщини: «Посол Угорщини Іштван Ійдярто: Ми будемо блокувати Раду Україна-НАТО і далі» (Главком, 28.11.2019); «Організовані Угорщиною курси української закінчили 600 закарпатців» (УІ, 10.12.2019); «Угорщина зробила дві пропозиції Україні щодо вирішення “мовного питання»» (PMG, 07.02.2020); «Угорщина назвала умови розблокування роботи комісії «Україна - НАТО»» (DW, 23.09.2020); «Сіярто розповів, від чого залежатиме розблокування Угорщиною комісії Україна-НАТО» (УНІАН, 23.09.2020); «Сіярто: на Закарпатті питання використання мови та навчання рідною мовою має бути вирішене» (КО, 23.09.2020); «Петер Сіярто в Ужгороді розповів, коли Угорщина перестане блокувати співпрацю України з НАТО» (PMG, 24.09.2020); «Національні та мовні меншини Європи – це не проблема, а частина вирішення проблеми» (КО, 21.12.2020); «Сіярто анонсував створення робочої групи щодо наслідків закону про освіту для угорської меншини» (РС, 27.01.2021); «Посол Угорщини в Україні Іштван Ійдярто: Дискусії навколо Автономії на Закарпатті мають дуже високу температуру» (Главком, 18.06.2021); «Глава МЗС Угорщини заявив, що Україна має дозволити використання мов нацменшин у державному управлінні» (ГТ, 21.06.2021); «Сіярто у Вільнюсі нагадав про угорські претензії до питань мови й освіти та “Миротворця”» (ЗІП, 07.07.2021); «Глава МЗС

Угорщини заявив, що Україна порушує угоди щодо угорців на Закарпатті» (Сід, 24.08.2021); «Глава МЗС Угорщини заявив, що Україна порушує угоди щодо прав нацменшин, зокрема на Закарпатті» (ГТ, 24.08.2021); «Закарпаття з робочим візитом відвідав заступник міністра зовнішньої економіки та закордонних справ Угорщини» (КО, 29.08.2021); «Левенте Модьор: у питаннях використання рідної мови та освіти закарпатської угорської громади очікуються зрушення. ВІДЕО» (КО, 31.08.2021); «Інтерв'ю з Генеральним консулом Угорщини в місті Ужгороді Йозефом Бачкаї» (КО, 29.09.2021).

Висвітлення в медіа результатів досліджень, інтерв'ю з науковцями: «Ромські діти в Україні не охоплені дошкільною освітою» (УІ, 21.11.2019); «Міхаель Мозер, австрійський професор-україніст: Ніколи не сприймав українську та російську як близькі мови» (УІ, 10.07.2020); «На Закарпатті майже відсутні сепаратистські настрої — соціологи» (МН, 19.11.2020); «Найгірші в Україні: Чому Закарпаття 4-ий рік поспіль займає останню сходинку за результатами ЗНО» (ІР, 02.09.2021); «Проблеми з освітою на Закарпатті не пов'язані з національними меншинами» (РІО, 12.11.2021).

Відкриті листи, звернення представників угорців: «Відкритий лист Закарпатського угорськомовного педагогічного товариства т.в.о. міністра освіти» (КО, 31.08.2020); «Заява Закарпатського угорськомовного педагогічного товариства щодо замовлення підручників» (КО, 14.03.2021); «Заява ТУКЗ-КМКС щодо оцінки Президентом другого року на посаді» (КО, 22.05.2021); «Заява керівництва ТУКЗ-КМКС щодо суспільного обговорення стосовно законопроекту про нацменшини в Україні» (КО, 03.06.2021); «Заява правління Товариства угорської культури Закарпаття (КМКС)» (КО, 28.06.2021); «Заява ТУКЗ-КМКС щодо рішення Конституційного суду України» (КО, 16.07.2021); «Заява Правління громадської організації “Товариство угорської культури Закарпаття” та Правління Демократичної спілки угорців України по результатам розгляду проекту закону України “Про національні спільноти України”» (КО, 23.07.2021); «Заява XXXII загальних зборів Товариства угорської культури Закарпаття» (КО, 09.10.2021).

Замітки (події): «На Ужгородщині відкрили новий дошкільний навчальний заклад. Фото, Відео» (КО, 07.09.2020); «На Закарпатті з ознайомчим візитом перебувають координаторка системи ООН в Україні Оснат Лубрані та голова Представництва ЮНІСЕФ в Україні Лотта Сільвандер (Фото)» (ПЗ, 29.09.2020); «В Ужгороді за підтримки Угорщини оновили ще два садочки. ФОТО» (КО, 13.10.2020); «Проблеми й виклики інтеграції ромів Закарпаття у громадянське суспільство обговорили за круглим столом (ФОТО)» (ЗО, 11.12.2020); «Очільники МЗС України та Угорщини провели зустріч у Києві й домовилися про переговори щодо питання освіти. Фото» (КО, 27.01.2021); «Візит Сіярто в Україну: про мову не домовились, але Києву обіцяють 50 млн на дороги» (ВВС, 27.01.2021); «Берегівська міська ОТГ отримала заяву проти функціонування шкіл з угорською мовою навчання» (КО, 10.02.2021); «Скандал на Закарпатті: дитину не взяли в дитсадок, бо батьки не знають угорську» (О24, 14.04.2021); «ФОТОФАКТ. У Берегові влаштували чергову «антиугорську» провокацію з неукраїнськими помилками» (ЗО, 02.05.2021); «Львів'янин домігся скасування регіональної мови у двох районах Закарпаття» (ЛП, 11.05.2021); «Представники закарпатської угорської громади говорили з делегацією Ради Європи про права нацменшин» (КО, 09.07.2021); «У Мукачівській школі хочуть запровадити поглиблене вивчення словацької мови (ФОТО)» (МН, 28.07.2021); «Перший дзвоник пролунав в угорськомовній школі Ужгорода» (КО, 01.09.2021); «У Берегові провели засідання ГО “ТУКЗ – КМКС”» (КО, 06.09.2021); «Відбулися загальні збори Виноградівського районного осередку ТУКЗ-КМКС» (КО, 14.09.2021(2)); «На Закарпатті працює українсько-угорська міжвідомча робоча група з питань освіти» (НЗ, 16.09.2021); «Угорськомовні освітяни Закарпаття вистояють черги за матеріальною допомогою від уряду Угорщини» (ГК, 28.09.2021); «Від директора до прибиральниці: угорськомовні працівники шкіл отримують фінансову допомогу від сусідньої країни» (PMG, 30.09.2021); «Закарпатське угорськомовне товариство студентів та молодих дослідників обрало нового очільника» (КО, 01.10.2021); «Між Будапештом і Києвом взаємні звинувачення, а деякі українські політики хочуть «наїхати» на угорців Закарпаття» (КО, 01.10.2021(2)); «На засіданні ради Чопської міської територіальної громади схвалили понад два десятки проектів рішень» (КО, 06.10.2021); «Румунія попросила Україну відмовитися від визнання «молдавської мови»» (ЄП, 05.11.2021); «Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II святкує 25-у річницю з дня створення» (НЗ, 09.11.2021); «Закарпатський угорський інститут відзначив своє 25-річчя» (КО, 09.11.2021); «У Закарпатському угорському інституті відзначили День угорської мови» (ГК, 16.11.2021).

Інше (меми, поради щодо вивчення мови, оголошення): «Стережись “мовного патруля”»: в мережі показали, як діятиме новий закон (ФОТО)» (НЗ, 17.01.2021); «Як швидко вивчити угорську мову? Поради від репетитора» (МН, 23.02.2021); «Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II запрошує всіх бажаючих вивчати угорську мову» (ЖО, 09.03.2021).

Звичайно, наведений вище поділ є умовним, однак навіть з урахуванням умовності можна простежити, що серед досліджуваних публікацій більше таких, що відображають позицію керівництва Угорщини (15%) та закарпатських політиків – виступи представників національних меншин (6%), їхні відкриті листи, звернення (7%), ніж офіційних повідомлень українських органів влади, їхніх пресслужб (11%). Звичайно ж, ті чи інші акценти переважно щодо життя угорської громади простежуються й у групі подієвих заміток (23%). Однак увагу привертає й те, що досить значною є кількість спроб показати особливості культури національних меншин, намагатися їх зрозуміти, знайти «точки дотику» (17%) – частина цих публікацій створена завдяки грантовій підтримці організацій [15].

Аналіз даних засвідчує, що найбільшим «проугорським рупором» на Закарпатті є видання «Карпатський об'єктив», а «проукраїнським» – «Закарпаття онлайн». Необхідно зауважити, що в регіоні створені й інтернет-видання, які спеціалізуються на висвітленні проблематики національних меншин («Media Vista» [4] й «Infopost» [3]) і спрямовані на налагодження діалогу різних етнічних груп [15].

4. Рівень зацікавленості закарпатців мовною проблематикою. В окремих публікаціях простежується необізнаність і незацікавленість закарпатців мовною проблематикою й думка про те, що це питання не на часі: «А от на Закарпатті вимога з 16 січня використовувати у сфері обслуговування українську – мало кому відома тема. Розпитуючи місцевих мешканців про це законодавче нововведення, УНІАН переконався, що люди, які переймаються коронавірусом та локдауном (а хтось ще досі не відійшов від святкувань), майже не звертають увагу на це питання... Певна частина закарпатців вважають, що мовне питання взагалі не на часі... За словами Володимира [водія рейсового автобуса], для нього не є проблемою відповісти пасажирові угорською чи російською, якщо на цих мовах йому ставлять питання. Каже, що обидві ці мови знає на мінімальному рівні, але його достатньо, щоб порозумітися» (УНІАН, 17.01.2021).

Аналіз рівня зацікавленості проблематикою національних меншин, а також темами, які є чи стають популярними в цьому сегменті, частково підтверджує наведену в цитаті думку. Хоч з-поміж усіх регіонів України темою меншин найбільше цікавляться на Закарпатті (рис. 6), однак детальніший аналіз найпопулярніших запитів у пошуку Google, пов'язаних із мовами національних меншин, засвідчує інтерес до інших питань.

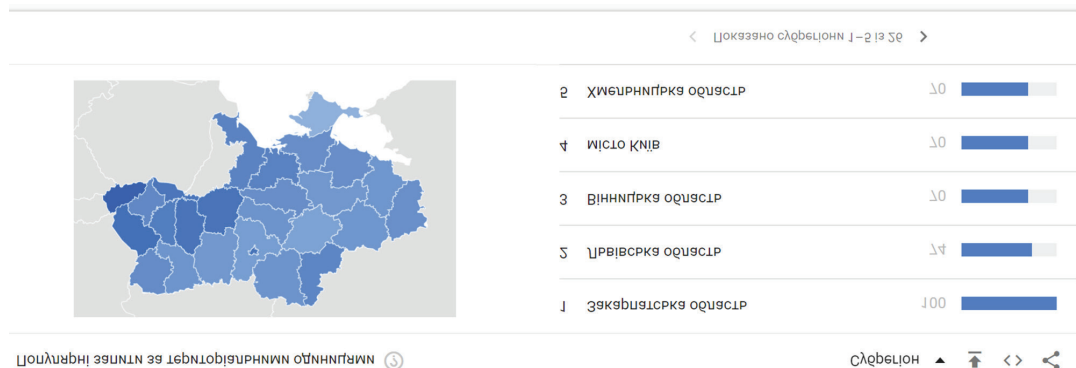

Рисунок 6 – Зацікавленість темою меншин у Google Trends за регіонами

Ми проаналізували рівень зацікавленості питанням мов найбільших національних меншин Закарпаття за регіонами України й виявили, що в Закарпатській області найбільше цікавляться угорською (рис. 7) та словацькою (рис. 9) мовами. Однак румунською мовою більше цікавляться буковинці, ніж закарпатці (рис. 8), а циганську (термін Google – прим. наша) більше шукають у Кіровоградській та Чернівецькій областях, ніж на Закарпатті (рис. 10). Такі дані можуть бути зумовлені кількістю представників тієї чи іншої спільноти в регіоні, а також певними подіями у відображений період.

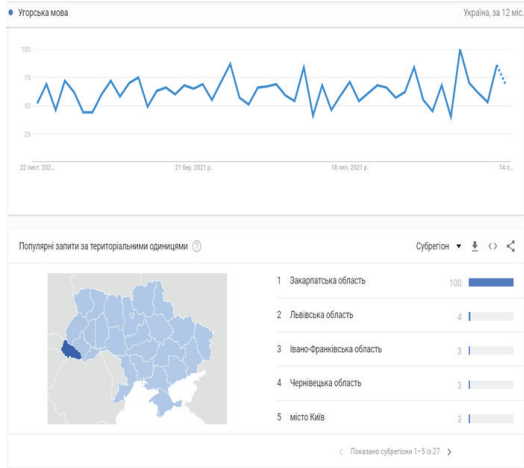

Рисунок 7 – Рівень зацікавленості угорською мовою в регіонах України (дані Google Trends)

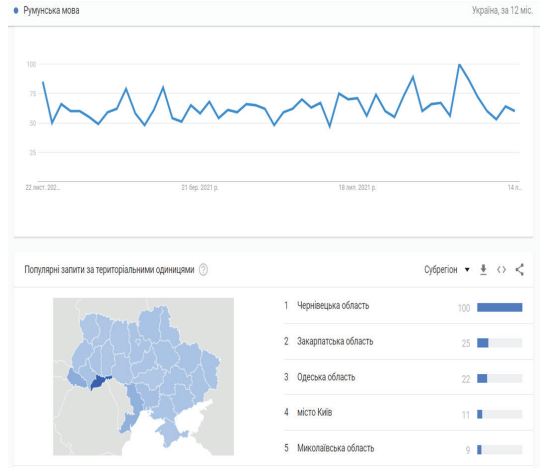

Рисунок 8 – Рівень зацікавленості румунською мовою в регіонах України (дані Google Trends)

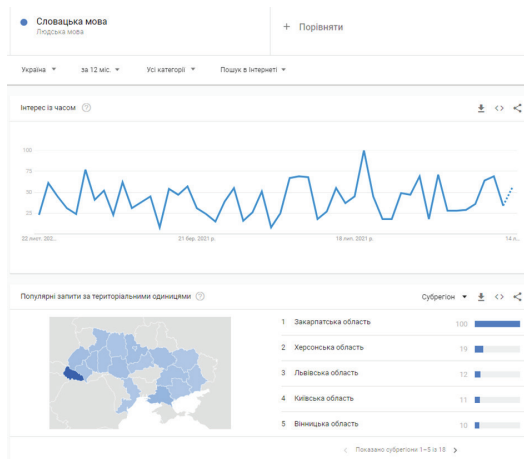

Рисунок 9 – Рівень зацікавленості словацькою мовою в регіонах України (дані Google Trends)

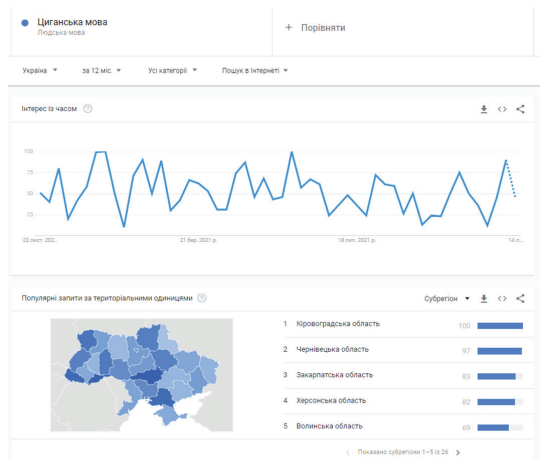

Рисунок 10 – Рівень зацікавленості циганською мовою в регіонах України (дані Google Trends)

Важливо простежити, які теми найбільше цікавлять тих, хто шукає інформацію, пов'язану з мовою національної спільноти. Оскільки найбільше публікацій у медіа стосуються угорської мови, то детальніше проаналізуємо дані щодо неї: Google Trends надає інформацію щодо пов'язаних тем і схожих пошукових запитів (рис. 11).

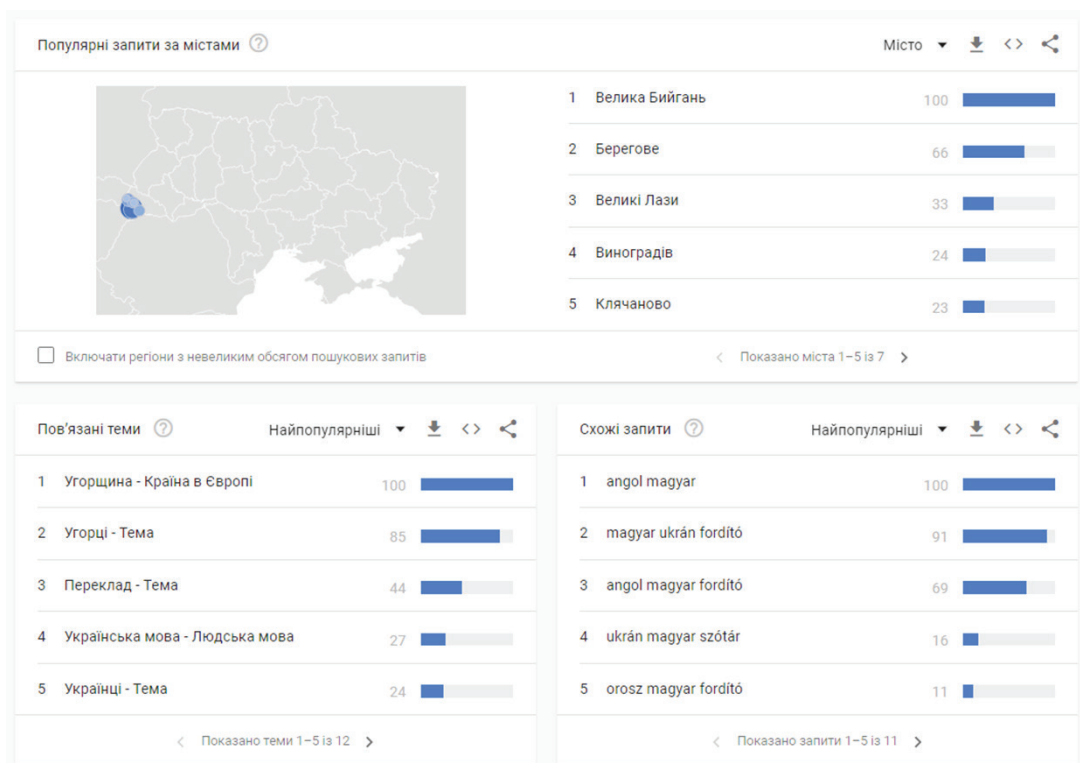

Рисунок 11 – Дані Google Trends щодо зацікавлення закарпатських користувачів Google угорською мовою

Найчастіше з пошуком інформації про угорську мову пов'язані популярні теми й запити, представлені в табл. 2.

Таблиця 2 – Найпопулярніші теми й запити пошуку Google, пов'язані з темою «Угорська мова»

Тема пошуку	Рівень зацікавленості темою	Схожі запити	Популярність запити
Угорщина – країна в Європі	100	angol magyar	100
Угорці	85	magyar ukrán fordító	91
Переклад	44	angol magyar fordító	69
Українська мова	27	ukrán magyar szótár	16
Українці	24	orosz magyar fordító	11
Англійська мова	18	magyar abc	9
Субтитри	7	angol magyar szótár	7
Консульство	2	угорське консульство Ужгород	5
Словник	2	ukrán magyar fordító	2
Угорська абетка	2	német magyar fordító	2
Збірна Угорщини з футболу	1	zara hungary	2
Посол	<1		

Як бачимо, закарпатські користувачі найчастіше шукають перекладні словники й програми перекладу з угорської мови й меншою мірою цікавляться (принаймні за допомогою пошукової системи Google) новинами, пов’язаними з мовою або питаннями мовної політики. Це може опосередковано свідчити про те, що медійний інтерес до цієї проблематики вищий, ніж реальна зацікавленість аудиторії; або ж інформацію, викладену в медіапублікаціях, користувачі отримують під час безпосереднього перегляду новинних сайтів або з повідомлень у соціальних мережах. З огляду на це особливого значення набуває «внутрішній» плюралізм публікацій, відповідність новин стандартам журналістики, особливо щодо достовірності інформації та балансу думок. Тому особливу роль мають відігравати спеціалізовані видання – такі як «Media Vista» [4], «Infopost» [3].

Висновки та перспективи. З огляду на викладене можемо зробити такі висновки:

1. Виявлені й проаналізовані публікації за два з половиною роки (після ухвалення Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної») засвідчують постійну зацікавленість журналістів питаннями мови національних меншин Закарпаття. Увага до цієї проблеми посилюється зазвичай у зв’язку з новими заявами представників Угорщини, приїздом угорських високопосадовців в Україну, набуттям чинності нових норм закону тощо. До видань, які постійно висвітлюють цю проблематику, належать закарпатські медіа «Карпатський об’єктив» (28% публікацій), «Закарпаття онлайн» (9% публікацій). Журналісти цих видань зазвичай поширюють інформацію з неоднакових джерел, мають різні точки зору на досліджувану проблематику. Це є виявом «зовнішнього» плюралізму думок. Платформами, у яких більшою мірою може бути «внутрішній» плюралізм, є вебсайти на зразок «Media Vista», «Infopost».

2. Публікації на теми мови національних меншин Закарпаття в регіональних та загальнонаціональних медіа переважно стосуються угорської спільноти (76%), тільки незначна частина стосується румунської (4%), словацької та ромської (по 2%), німецької (1%). У 15% публікацій одночасно висвітлюється проблематика кількох національних спільнот. З одного боку, такі дані зумовлені тим, що угорська меншина на Закарпатті є найбільшою за кількістю, з іншого – підтверджують активну підтримку Угорщиною етнічних угорців Закарпаття.

3. Виділені серед досліджуваних публікацій групи за змістовим спрямуванням та джерелами матеріалу (події замітки – 23%; спроби показати особливості культури нацменшин, пошук «точок дотику» – 17%; висвітлення позиції, повідомлення представників Угорщини – 15%; акцент на політичній площині питання, журналістські розслідування, аналітика – 13%; офіційні повідомлення представників української влади, пресслужб – 11%; відкриті листи, звернення представників угорців – 7%; інтерв’ю, висвітлення позиції політиків (закарпатських представників нацменшин) – 6%; результати досліджень, інтерв’ю з науковцями – 5%; інше (меми, поради щодо вивчення мови, оголошення) – 3%) засвідчують найбільшу активність у висвітленні цієї проблематики з боку представників угорської меншини на Закарпатті й посадових осіб Угорщини, зокрема міністра закордонних справ П. Сіярто.

4. Аналіз даних Google Trends щодо мов національних меншин засвідчує те, що користувачі рідко спеціально шукають інформацію про вплив змін до «мовного» законодавства на функціонування мов національних меншин, про «мовні» права представників міноритарних етноспільнот. Це може, з одного боку, підтверджувати припущення про те, що інтерес медіа до досліджуваної проблематики вищий, ніж зацікавленість аудиторії цим питанням; з іншого – такі дані можуть бути зумовлені тим, що відповідну інформацію реципієнти отримують безпосередньо з новинних сайтів, із соціальних мереж та інших джерел. З огляду на це зростає потреба підвищення «внутрішнього» плюралізму думок у виданнях, які висвітлюють досліджува-

ну проблематику, а також у підтримці вебресурсів, що подають неупереджений і збалансований погляд на життя національних меншин і на функціонування їхніх мов.

У подальших дослідженнях вважаємо за необхідне вивчати проблематику публікацій про національні меншини в українських медіа в період повномасштабної воєнної агресії російської федерації щодо України та з огляду на виконання вимог щодо членства нашої держави в Європейському Союзі.

1. Google Новини. URL: <https://news.google.com/> (дата звернення: 30.11.2021).
2. Google Тренди. URL: <https://trends.google.com.ua/trends/?geo=UA> (дата звернення: 30.11.2021).
3. Infopost: Будуючи мости. URL: <https://infopost.media/> (дата звернення: 2.07.2022).
4. Media Vista – Медіа перспективи. URL: <https://mediavista.com.ua/> (дата звернення: 2.07.2022).
5. Атрощенко Т. О. До питання освіти дітей національних меншин Закарпаття. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки*. 2018. № 6 (320) (червень). С. 318–323.
6. Відзіля Ю. М. Медіа полінаціонального Закарпаття: проблеми формування етнічної та громадянської ідентичності. *Обрії друкарства*. 2018. № 1. С. 23–39. URL: <http://horizons.vpi.kpi.ua/article/view/132817> (дата звернення: 2.07.2022).
7. Дуцик Д., Дворовий М. Національні меншини України і медіа: до порозуміння через толерантність. Посібник для журналістів та журналісток. Київ : Видавництво ТОВ «СІГМА-ТРЕЙД», 2019. 78 с. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/21485/Dutsyk_Natsionalni_menshyny_Ukrainy_i_media.pdf (дата звернення: 2.07.2022).
8. Коцур В. В. Угорська національна меншина в поліетнічному просторі України XXI століття: Мовний чинник. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні відносини*. 2018. Вип. 3. С. 45–53.
9. Петренко Р. Рецепт знищення України запропонував автор плаката про «три сорти українців». *Українська правда*. URL: <https://www.prawda.com.ua/news/2022/04/4/7337056/> (дата звернення: 5.04.2022).
10. Рейтинг найпопулярніших ЗМІ Закарпаття. Український спектр. URL: <https://uaspectr.com/2020/09/07/rejtyng-najpopulyarnishyh-zmi-zakarpattya/> (дата звернення: 30.11.2021).
11. Рейтинг по групі СМІ и періодика. Рейтинг Bigmir.net. URL: http://top.bigmir.net/show/mass_media/0/?u=6&t2=1&o=h& (дата звернення: 30.11.2021).
12. Відзіля Ю., Соломін Є., Толочко Н., Шаповалова Г., Шебештян Я. Медіа Закарпаття крізь призму етнотолерантності. Ужгород : Гражда, 2019. 372 с.
13. Тищенко Ю. А. Сензитивність мовного питання в освіті, мультилінгвальна освіта для Закарпаття. *Стратегічні пріоритети*. 2018. № 1. С. 84–88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sra_2018_1_14 (дата звернення: 2.07.2022).
14. Черничко С. С. Державна мова для угорців Закарпаття: чинник інтеграції, сегрегації або асиміляції? *Стратегічні пріоритети*. 2018. № 1. С. 97–105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sra_2018_1_16 (дата звернення: 2.07.2022).
15. Шаркань В. В. Змістове спрямування медіапублікацій про мови національних меншин Закарпаття (2019–2021 рр.). IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми медіапростору». 14 квітня 2022 р. URL: <http://journ.univ.kiev.ua/nauka1/archives/3076> (дата звернення: 2.07.2022).
16. Шейко Ю. Які умови статусу кандидата для України запропонувала Єврокомісія. Deutsche Welle. URL: <https://p.dw.com/p/4CrsG> (дата звернення: 2.07.2022).
17. Шумицька Г. В., Путрашик В. І. Мовне законодавство України в проєкціях онлайн-мовного медіапростору Закарпаття. Збірник матеріалів ХХV (ювілейної) міжнародної науково-практичної конференції з проблем функціонування і розвитку української мови «Мова. Суспільство. Журналістика» (Київ, 5 листопада 2019 року). Київ, 2019. С.187–194.
18. Шумицька Г. В., Путрашик В. І. Новинні сайти як індикатор мовної ситуації в Україні (на прикладі веб-ресурсів Закарпаття). *Стиль і текст. Науковий збірник*. 2017. Вип. 1 (17). С. 163–180.
19. Шумицька Г., Путрашик В. Мовне питання в Україні після висновків Венеційської комісії: закарпатський онлайн-медіакурс. Таврійські філологічні наукові читання :

матеріали міжнародної науково-практичної конференції. м. Київ, 26–27 січня 2018 р. Київ : Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2018. С. 188–193.

20. Шумицька Г., Путрашик В. Реакція медіа на статтю 7 Закону «Про освіту» як віддзеркалення сучасної мовної ситуації в Україні (на матеріалах новинних веб-ресурсів Закарпаття). Науковий потенціал та перспективи розвитку філологічних наук : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 8–9 грудня 2017 р. Київ : Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2017. С. 174–178.

21. Шумицька Г. В. Через діалог до взаєморозуміння в мультилінгвальному просторі: регіональна рецепція мовних новацій в освітній сфері : монографія. Ужгород : Гражда, 2019. 104 с.

1. Google News, available at: <https://news.google.com/> (accessed 30 November 2021).

2. Google Trends, available at: <https://trends.google.com.ua/trends/?geo=UA> (accessed 30 November 2021).

3. Infopost: Building Bridges, available at: <https://infopost.media/> (accessed 2 July 2022).

4. Media Vista – Media Perspectives, available at: <https://mediavista.com.ua/> (accessed 2 July 2022).

5. Atroshchenko, T.O. (2018), “To the Issue of Education of Children of National Minorities in Transcarpathia”, *Visnyk Luhanskoho Natsionalnoho Universytetu Imeni Tarasa Shevchenka: Pedagogichni Nauky [Bulletin of the Taras Shevchenko Luhansk National University: Pedagogical Sciences]*, no. 6 (320), June, pp. 318–323.

6. Bidzilia, Yu.M. (2018), “Media of Multinational Transcarpathia: Problems of Ethnic and Civic Identity Formation”, *Obrii Drukarstva [Horizons of Printing]*, no. 1, pp. 23–39, available at: <http://horizons.vpi.kpi.ua/article/view/132817> (accessed 2 July 2022).

7. Dutsyk, D., Dvorovyi, M. (2019), *National Minorities of Ukraine and the Media: Towards Understanding Through Tolerance. A Guide for Journalists: a Textbook*, Vydavnytstvo TOV «SIGMATREJD», Kyiv, 78 p., available at: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/21485/Dutsyk_Natsionalni_menshyny_Ukrainy_i_media.pdf (accessed 2 July 2022).

8. Kotsur, V.V. (2018), “The Hungarian National Minority in the Polyethnic Space of Ukraine of the 21st Century: The Linguistic Factor”, *Naukovyi Visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii: Mizhnarodni Vidnosyny [Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: International Relations]*, Iss. 3, pp. 45–53.

9. Petrenko, R. (2022), “The Author of the Poster about «Three Types of Ukrainians» Offered a Recipe for the Destruction of Ukraine”, *Ukrainska Pravda [Ukrainian Truth]*, available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/4/7337056/> (accessed 5 April 2022).

10. Ukrainskyi spektr (Ukrainian Spectrum) (2021), “Rating of the Most Popular Mass Media in Transcarpathia”, available at: <https://uaspectr.com/2020/09/07/rejtyng-najpopulyarnishyhzmi-zakarpattya/> (accessed 30 November 2021).

11. Bigmir)net Rating (2021), “Rating by Group of Mass Media and Periodicals”, available at: http://top.bigmir.net/show/mass_media/0/?u=6&t2=1&o=h& (accessed 30 November 2021).

12. Bidzilia, Yu., Solomin, Ye., Tolochko, N., Shapovalova, H. & Shebeshatian, Ya. (2019), *Media of Transcarpathia Through the Prism of Ethnotolerance*, Grazhda, Uzhhorod, 372 p.

13. Tyshchenko, Yu.A. (2018), “The Sensitivity of the Language Issue in Education, Multilingual Education for Transcarpathia”, *Stratehichni Priorytety [Strategic Priorities]*, no. 1, pp. 84–88, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2018_1_14 (accessed 2 July 2022).

14. Chernychko, S.S. (2018), “The State Language for the Hungarians of Transcarpathia: a Factor of Integration, Segregation or Assimilation?”, *Stratehichni Priorytety [Strategic Priorities]*, no. 1, pp. 97–105, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2018_1_16 (accessed 2 July 2022).

15. Sharkan, V.V. (2022), “Content Direction of Media Publications about the Languages of the National Minorities of Transcarpathia (2019–2021)”, 4th All-Ukrainian Scientific and Practical Conference «Actual Problems of the Media Space», April 14, 2022, available at: <http://journ.univ.kiev.ua/nauka1/archives/3076> (accessed 2 July 2022).

16. Sheiko, Yu. (2022), “What are the Conditions of Candidate Status for Ukraine Proposed by the European Commission”, Deutsche Welle, 17 June 2022, available at: <https://p.dw.com/p/4Crsg> (accessed 2 July 2022).

17. Shumytska, H.V. & Putrashyk, V.I. (2019), “Language Legislation of Ukraine in the Projections of the Online Media Space of Transcarpathia”, *Collection of Materials of the XXV*

(Anniversary) International Scientific and Practical Conference on Problems of the Functioning and Development of the Ukrainian Language «Language. Society. Journalism», Kyiv, 5 November 2019, Kyiv, pp. 187–194.

18. Shumytska, H.V. & Putrashyk, V.I. (2017), “News Sites as an Indicator of the Language Situation in Ukraine (on the Example of the Web Resources of Transcarpathia)”, *Styl i Tekst. Naukovyi Zbirnyk [Style and Text. Scientific Collection]*, Iss. 1 (17), pp. 163–180.

19. Shumytska, H.V. & Putrashyk, V.I. (2018), “The Language Issue in Ukraine After the Conclusions of the Venice Commission: Transcarpathian Online Media Perspective”, *Taurian Philological Scientific Readings: Materials of the International Scientific and Practical Conference*, Kyiv, January 26–27 2018, Taurian National University Named After V.I. Vernadskyi, Kyiv, pp. 188–193.

20. Shumytska, H.V. & Putrashyk, V.I. (2017), “Media Reaction to Article 7 of the Law «On Education» as a Reflection of the Current Language Situation in Ukraine (Based on the Materials of Transcarpathia News Web Resources)”, *Scientific Potential and Prospects for the Development of Philological Sciences: Materials of the International Scientific and Practical Conference*, Kyiv, December 8–9 2017, Tavrian National University Named After V.I. Vernadsky, Kyiv, pp. 174–178.

21. Shumytska, H.V. (2019), *Through Dialogue to Mutual Understanding in a Multilingual Space: Regional Reception of Linguistic Innovations in the Educational Sphere: a Textbook*, Grazhda, Uzhhorod, 104 p.

UDC: 007(477)»2019/2021»:81'282.4(477.87)

THE LANGUAGE ISSUE OF THE NATIONAL MINORITIES OF TRANSCARPATIA IN THE UKRAINIAN MEDIA 2019–2021

Sharkan Vasył, PhD (Philology), Associate Professor,
Uzhhorod National University, University Street 14, Uzhhorod, 88000, Ukraine, e-mail: vasylysharkan@gmail.com.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9162-5756/>.

Introduction. The language issue is very important for Ukraine as a state but it is often speculated on. The adopted laws «On education» (2017) and «On ensuring the functioning of the Ukrainian language as a state» (2019) caused a stir in the media, and representatives of some national minorities declared a threat to the functioning of their languages. The purpose of this article is to analyze the peculiarities of coverage of the issue of the languages of the national minorities of Transcarpathia in the Ukrainian media after the adoption of the Law of Ukraine «On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language as a State Language».

Relevance of the study. The article analyzes the content of publications about the languages of national minorities after the adoption of the 2019 law, calculated the dynamics of the number of such publications in online media, determined the relationship to the largest national communities in the region, and also compared the results with Google Trends indicators.

Methodology. The method of content analysis, statistical analysis, and comparative method was used in the article to analyze 110 publications about the languages of the national minorities of Transcarpathia (2019–2021).

Results. The analyzed publications confirm the constant interest of journalists in the issue of the language of the national minorities of Transcarpathia. Most of the publications concern the Hungarian community (76 %), but only a small part concerns the Romanian (4%), Slovak and Roma (2 % each), and German (1 %). In 15% of the publications, several national communities' problems are covered simultaneously. The study results confirm that

representatives of the Hungarian community in Transcarpathia and officials of Hungary are the most active in highlighting the issue of the language of national minorities.

Conclusions. The analyzed media rarely covers the positions of different parties, so it is necessary to increase the «internal» pluralism of opinions in publications, to support publications in which this issue is discussed impartially. In the future, it is necessary to study the issue of publications about national minorities in the Ukrainian media during the war of the Russian Federation against Ukraine and in view of the fulfillment of the requirements for Ukraine’s membership in the European Union.

Key words: *language of national minorities, Ukrainian media, Hungarian language, Romanian language, Google Trends.*

Стаття надійшла до редакції 2.07.2022.